

52375

ADVIES

In het geding tussen:

[verzoeker], wonende te [woonplaats], verder te noemen verzoeker

en

[stichting], gevestigd te [vestigingsplaats], het bevoegd gezag van [school] te [vestigingsplaats], verder te noemen: verweerder

1. KERN VAN HET ADVIES

Er ontbreekt een door een onafhankelijke deskundige opgestelde verklaring over de onderwijsmogelijkheden van de leerling. Tot daaraan is voldaan kan in deze zaak de redelijkheid van de verwijdering niet worden beoordeeld. In zoverre is het verzoekschrift gegrond. Ten behoeve van het welbevinden van de leerling wordt niet geadviseerd de leerling opnieuw toe te laten.

2. VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Op 13 september 2023 en aangevuld op 2 november 2023, heeft verzoeker aan de Commissie een geschil voorgelegd over de verwijdering van [leerling] van [school] te [vestigingsplaats].

Verweerder heeft op 17 oktober 2023 een verweerschrift ingediend.

De hoorzitting vond plaats op 7 november 2023 te Utrecht.

Verzoeker was aanwezig op de hoorzitting.

Namens verweerder waren aanwezig op de hoorzitting [afdelingsdirecteur vso] en [sectordirecteur].

[samenwerkingsverband] werd ter zitting vertegenwoordigd door [directeur-bestuurder].

3. DE FEITEN

1. Verzoeker is de met ouderlijk gezag belaste vader van [leerling]. [leerling] is geboren op [dag] augustus 2010.
2. [leerling] is op negenjarige leeftijd een leerling geworden van [school], een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs, verder: de school. De school biedt speciaal onderwijs aan leerlingen met een lichamelijke of meervoudige beperking en langdurig zieke leerlingen tussen vier en dertien jaar, die geen regulier onderwijs kunnen volgen.

- Voordat [leerling] de school bezocht zat hij op [kinderdagcentrum], vallend onder [bevoegd gezag].
3. Voor [leerling] is een toelaatbaarheidsverklaring so toegekend tot 31 juli 2023.
  4. [leerling] is leerling met een intensieve ondersteuningsbehoefte, die in leerroute 1 zit. In het schooljaar 2022-2023 wordt [leerling], die in een speciale combinatiegroep (so/vso) met een aantal oudere leerlingen zit, twee dagen in de week vanuit een Wet langdurige zorg (WLZ)-indicatie (Zorgzwaarte pakket 5) met PGB-gelden een-op-een begeleid door een hulpverlener vanuit [bevoegd gezag] en twee dagen per week een-op-een door een medewerker vanuit de school.
  5. De school meent dat [leerling] niet leerbaar is en voorziet voor hem geen mogelijkheid voor een onderwijsaanbod in het voortgezet speciaal onderwijs. Daarom heeft de school naar verzoeker in november 2022 aangegeven dat zij geen tlv vso zal aanvragen voor [leerling].
  6. In de hierop volgende periode vond overleg plaats tussen verzoeker en de school over een passend vervolgtraject voor [leerling].
  7. Verzoeker heeft hierop [leerling] aangemeld bij enkele scholen voor vso. Daar is [leerling] (bij een school na observatie) echter niet toegelaten.
  8. Op 30 juni 2023 heeft een Multi Disciplinair Overleg (MDO) plaats gehad. De uitkomst van dit MDO zorgde voor een tweetal nieuwe mogelijkheden voor verzoeker om te onderzoeken, [zorgaanbieder] in [vestigingsplaats] en [zorgaanbieder 2] in [vestigingsplaats]. Dit leidt evenmin tot plaatsing van [leerling].
  9. [leerling] is het nieuwe schooljaar niet gestart op de vso-afdeling van de school.

4. STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Standpunt van verzoeker

Verzoeker stelt dat de school [leerling] heeft verwijderd. De school is in gebreke gebleven door geen passende plek aan [leerling] aan te bieden en daardoor zit hij nu thuis. [leerling] is nu zijn routine kwijt en raakt daardoor gefrustreerd.

De school had beter kunnen anticiperen op de ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan. Had de school eerder duidelijk gemaakt aan verzoeker dat een KDC de aangewezen plek voor [leerling] was dan had verzoeker hem tijdig op de wachtlijst kunnen zetten. Nu is kostbare tijd verspild met het zoeken naar een passende vso-school, terwijl dit blijkbaar vanuit de school geen werkbare optie werd geacht. School moet nu onderdak aan [leerling] bieden, totdat voor hem een passende plek is gevonden.

Standpunt van verweerder

Verweerder stelt voorop dat geen sprake is van verwijdering. De tlv van het so loopt af en omdat vso niet passend is wordt [leerling] daar niet aangenomen.

Al vanaf het begin van het schooljaar 2021-2022 heeft de school met ouders besproken dat de tlv so in de zomer van 2023 zal aflopen en vanaf toen is actief gezocht naar een passende uitstroomplek. In het schooljaar 2022-2023 heeft [leerling] in een combinatiegroep so-vso gezeten. Ook in deze groep heeft [leerling] voortdurend een-op-een-begeleiding nodig. [leerling] profiteert onvoldoende van het onderwijsaanbod en daarnaast kan hij niet in een

groep functioneren. Verzoeker heeft aangegeven dat hij [leerling] het liefst op een school ziet en niet in een zorginstelling. Maar vso is niet passend voor [leerling]. Drie vso scholen hebben al aangegeven dat hij daar niet terecht kan.

De school heeft vervolgens aan verzoeker zes zorglocaties voorgelegd, maar verzoeker heeft deze allemaal afgewezen om uiteenlopende redenen. Deze locaties zouden overigens tijdelijke oplossingen zijn. De passende oplossing is plaatsing van [leerling] op een KDC, maar daar zijn flinke wachttijden.

Inbreng samenwerkingsverband

Het samenwerkingsverband geeft aan dat de school zorgplicht heeft. De focus is echter in eerste instantie gelegd op wat haalbaar was in het onderwijs. Dat was niet reëel omdat de schoolse vaardigheden onvoldoende ontwikkeld konden worden en in feite de zorgbehoefte van [leerling] te hoog was. School heeft eerst een te breed palet aan mogelijkheden voor [leerling] aangeboden en pas in een later stadium is de focus komen te liggen op alternatieve mogelijkheden.

5. OVERWEGINGEN VAN DE COMMISSIE

De bevoegdheid en de ontvankelijkheid

Aan de Commissie kunnen geschillen worden voorgelegd die verband houden met de verwijdering van een leerling.ⁱ

Verweerder heeft gesteld dat geen sprake is van verwijdering.

De Commissie volgt verweerder hierin niet.

Verweerder heeft bij brief van 16 augustus 2023 aan verzoeker meegedeeld dat er geen mogelijkheid is om [leerling] op te vangen op school. Daarbij heeft verweerder alternatieven aangedragen. Naar het oordeel van de Commissie kan deze brief niet anders worden gelezen dan als een verwijderingsbeslissing.

Verzoeker heeft binnen de daarvoor geldende termijn van zes weken het verzoekschrift ingediend. Hierdoor is de Commissie bevoegd en zijn verzoekers in hun verzoek ontvankelijk.

Inhoudelijke beoordeling van de verwijderingsbeslissing

Partijen zijn verdeeld over de vraag of de zoon van verzoeker verwijderd mag worden van de school voor speciaal onderwijs. Een kernpunt hierbij is de zorgplicht: de verplichting die met de invoering van passend onderwijs in de wet is opgenomen, dat een tot het onderwijs toegelaten leerling niet eerder wordt verwijderd dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorggedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten.ⁱⁱ

Voor alle kinderen geldt leerplicht vanaf hun vijfde jaar tot aan het einde van het schooljaar waarin zij de zestienjarige leeftijd bereiken.ⁱⁱⁱ Kinderen voor wie vaststaat dat zij overwegend zijn aangewezen op een orthopedagogische en orthodidactische benadering, kunnen naar een school of instelling voor speciaal onderwijs.^{iv} Bij het verzoek om toelating van [leerling] (de inschrijving) heeft de school destijds blijkbaar geoordeeld dat zij [leerling] zelf het voor hem benodigde onderwijs kan bieden.^v De verwijderingsbeslissing komt voort uit het standpunt van de school dat na enkele jaren van begeleiding inmiddels de zorgbehoefte van [leerling] voorliggend is geworden. Door het verlopen van de TLV per 31 juli 2023 en het besluit van de school

geen TLV VSO aan te vragen, is voortzetting van de inschrijving vanaf 31 juli 2023 niet meer mogelijk.

Indien de verwijderingsbeslissing wordt geëffectueerd komt [leerling], ondanks de hiervoor genoemde leerplicht en zorgplicht buiten het onderwijsbestel te staan. Deze inbreuk op het recht op onderwijs is in deze zaak een zeer ernstig gevolg van de verwijderingsbeslissing. In zo'n geval is de toetsing van de discretionaire verwijderingsbevoegdheid intensief zoals ook de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State al bepaalde.^{vi} Wanneer ouders vrijstelling van onderwijs wensen wegens de lichamelijke of psychische gezondheid van hun kind, is er een zwaarwegende motivering vereist.^{vii} Analoog daaraan dient ook verweerder, die met zijn verwijderingsbeslissing zonder overdracht van de zorgplicht op een andere school een inbreuk maakt op het recht op onderwijs voor [leerling], zijn besluit te voorzien van een zwaarwegende motivering. Die motivering ontbreekt op dit moment zoals de Commissie hierna zal toelichten.

Volgens de Leerplichtwet 1969 is bij een verzoek om vrijstelling wegens lichamelijke of psychische redenen een actuele en onafhankelijke verklaring vereist van een academisch gevormde pedagoog, arts of psycholoog. Deze mag niet bij de begeleiding van de leerling betrokken zijn en de verklaring mag niet ouder zijn dan drie maanden.^{viii} Ook in het onderhavige geval zal naar het oordeel van de Commissie sprake moeten zijn van een actueel, onafhankelijk, deskundig gevalideerd beeld over de onderwijs(on)mogelijkheden van de leerling alvorens een verwijderingsbeslissing wordt genomen.

Het hiervoor bedoelde beeld dient verifieerbaar te zijn, maar ontbreekt volledig in het onderhavige geschil. Daarenboven ontbreken ook de verifieerbare weergave van de zienswijze van de afdeling Leerplicht en die van de Inspecteur Speciaal Onderwijs,^{ix} die bij een uiterste beslissing zoals deze, waarbij de zorgplicht niet meer wordt geëffectueerd noch wordt overgedragen aan een andere school, beschikbaar dienen te zijn voor de beoordeling van de redelijkheid van de verwijderingsbeslissing.

Verweerder heeft zijn verwijderingsbeslissing hoofdzakelijk gebaseerd op de visie van de school en die van zijn eigen deskundigen, waarbij de jeugdarts, zo heeft hij ter zitting verklaard, niet betrokken is geweest. Verweerder is zelf belanghebbende bij zijn verwijderingsbeslissing. Die beslissing kan in het uitzonderlijke geval dat de op hem rustende zorgplicht niet wordt ingevuld, door verweerder niet slechts worden gebaseerd op de heersende mening binnen zijn eigen organisatie. Het had voor de hand gelegen dat verweerder voorafgaand aan het nemen van de verwijderingsbeslissing een advies in de vorm van de hiervoor bedoelde verklaring had gevraagd aan het swv, zeker ook omdat bij de invoering van passend onderwijs daartoe een wettelijke taak bij het swv is neergelegd^x en diens beoordeling van de toelaatbaarheid van [leerling] sinds de tweede afgifte in 2020 niet meer is geactualiseerd. Het swv heeft in deze wettelijke taak een eigenstandige bevoegdheid indien de ouders niet zouden willen meewerken aan dergelijke advisering. Het samenwerkingsverband is immers bevoegd om gegevens over gezondheid als bedoeld in artikel 4, onderdeel 15, van de Algemene verordening gegevensbescherming te verwerken met betrekking tot leerlingen, voor zover dit noodzakelijk is voor de verlangde advisering over de ondersteuningsbehoefte van de leerling.^{xi}

Naast een advies van het swv en een actuele, onafhankelijke deskundigenverklaring(en) zoals hiervoor bedoeld dient ook terdege worden nagegaan of de leerling in de regio elders passend onderwijs kan worden geboden.

Daar komt bij dat de school het in 2021 vastgestelde opp niet aantoonbaar heeft geëvalueerd noch heeft geactualiseerd tot op de datum van verwijdering.

Voorts overweegt de Commissie dat verweerder weliswaar in 2022, en daarmee in beginsel tijdig, heeft ingezet op voorbereiding van het vervoltraject buiten de school voor [leerling], maar dat verweerder daarbij in onvoldoende mate de regie heeft genomen. Omdat in eerste instantie is ingezet op verkenning van de mogelijkheden in een onderwijsroute, zoals het samenwerkingsverband ook heeft gesignaleerd, heeft verweerder verzuimd tijdig met verzoeker in te zetten op kennelijk meer haalbare mogelijkheden zoals het KDC.

Door het ontbreken van een onafhankelijk, deskundig gevalideerd beeld over de onderwijsmogelijkheden van [leerling] in relatie tot de begeleidingsmogelijkheden van de school en andere regionale onderwijsvoorzieningen, tezamen met een gebrek aan regie aan de zijde van verweerder, kan in deze zaak niet worden geoordeeld dat verweerder in redelijkheid tot zijn verwijderingsbeslissing is gekomen. Vorenstaande leidt ertoe dat de Commissie het verzoekschrift in zoverre gegrond zal verklaren.

Dit betekent overigens niet, dat de Commissie adviseert om [leerling] weer tot het onderwijs van de school toe te laten. De door verzoeker niet weersproken ervaringen van de school wijzen er namelijk op dat de schoolparticipatie bij [leerling] een ernstige inbreuk op zijn welbevinden veroorzaakt en dat daarmee een hulpvraag bestaat die onderwijsondersteuning ook in het (voortgezet) speciaal onderwijs te boven gaat..

Indien verweerder vast wil houden aan de verwijdering van [leerling], dan zal hij de motivering van zijn beslissing naar het oordeel van de Commissie dienen te voorzien van de hiervoor genoemde verklaringen van onafhankelijke deskundigen.

6. OORDEEL

Op grond van bovenstaande overwegingen oordeelt de Commissie het verzoek in zoverre gegrond.

Aldus gedaan te Utrecht op 23 november 2023 door prof. dr. R. van Schoonhoven, voorzitter, drs. R. Aerden en drs. L.F.P. Niessen, leden, in aanwezigheid van mr. J.A. Breunesse, secretaris.

prof. dr. R. van Schoonhoven
voorzitter

mr. J.A. Breunesse
secretaris

ⁱ Artikel 45 lid 2 sub a. van de Wet op de expertisecentra (Wec)

ⁱⁱ Artikel 40 lid 8 van de Wec

ⁱⁱⁱ Artikel 3 van de Leerplichtwet 1969.

^{iv} Artikel 2 lid 1 van de Wec.

^v Artikel 40 lid 5 van de Wec.

^{vi} ECLI:NL:RVS:2022:285, rechtsoverweging 7.10.

^{vii} Op grond van artikel 5 onder a en artikel 7 van de Leerplichtwet 1969.

^{viii} Op grond van artikel 5 onder a en artikel 7 van de Leerplichtwet 1969.

^{ix} Onder verwijzing naar artikel 12 lid 2 van de Wec en artikel 61 lid 4 sub a van de Wec.

^x Artikel 6 onder d luidt: [Het samenwerkingsverband heeft in elk geval tot taak] ... d. het adviseren over de ondersteuningsbehoefte van een leerling op verzoek van het bevoegd gezag van een school als bedoeld in het tweede lid waar de leerling is aangemeld of ingeschreven.

^{xi} Op grond van artikel 18a lid 13 van de Wet op het primair onderwijs (Wpo).